

Latvijas Republikas Senāts

RĪCĪBAS SĒDES LĒMUMS

Rīgā 2025.gada 7.martā

[1] Senātā saņemta pieteicējas /Persona A/ kasācijas sūdzība par Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 1.oktobra spriedumu, ar kuru apmierināts pieteicējas pieteikums un konstatēts, ka Latvijas Zinātnes padome, izskatot pieteicējas 2018.gada 9.marta iesniegumu par Latvijas Zinātnes padomes eksperta tiesību piešķiršanu viņai uz trim gadiem, administratīvā akta izdošanas procesā ir pieļāvusi būtisku procesuālo pārkāpumu.

Kasācijas sūdzībā norādīts, ka pieteicēja pārsūdz spriedumu daļā, ar kuru nav apmierināts viņas pieteikums, proti, lūgums apgabaltiesai atkārtoti vērsties Satversmes tiesā ar pieteikumu par Ministru kabineta 2019.gada 9.jūlija noteikumu Nr. 320 „Latvijas Zinātnes padomes ekspertu tiesību piešķiršanas un ekspertu komisiju izveides kārtība” (turpmāk – noteikumi Nr. 320) 2.2., 2.4. un 3.2.apakšpunkta un Zinātniskās darbības likuma 18.panta septītās daļas pirmā teikuma atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 106. un 113.pantam. Pieteicēja lūdza kasācijas instances tiesu vērsties Satversmes tiesā ar attiecīgu pieteikumu.

[2] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 5.punktam kasācijas sūdzībā jānorāda, kādā apjomā spriedumu pārsūdz, bet atbilstoši 8.punktam sūdzībā jānorāda arī tiesai izteiktais lūgums. Šīs normas ir jāaplūko kopā ar 348.pantu. Tajā paredzēts, ka tiesa var taisīt vienu no šādiem spriedumiem: 1) atstāt spriedumu negrozītu; 2) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā; 3) atcelt spriedumu pilnībā vai daļā un izbeigt tiesvedību vai arī atstāt pieteikumu bez izskatīšanas.

Attiecīgi kasācijas sūdzības iesniedzējam, izsakot lūgumu Senātam, tas ir jāformulē atbilstoši minētajiem sprieduma veidiem. Lūgums, kas ir pretējs tam, kādu spriedumu kasācijas instances tiesa var taisīt, ir neatbilstošs likuma prasībām.

[3] Lai izprastu, kas veido sprieduma daļu, ir jānošķir pieteikumā ietvertie un tiesā izskatītie prasījumi atbilstoši pieļaujamiem pieteikuma priekšmetiem (norādīti Administratīvā procesa likuma 184.pantā) un procesuālie lūgumi, kuru mērķis ir tiesiski un mērķtiecīgi virzīties uz pieteikto prasījumu pareizu izskatīšanu. Spriedumu vai tā daļu veido tiesas lēmums par kādu no prasījumiem, bet ne lēmums par procesuālu lūgumu.

Pēc tam, kad lietas gaitā bija noskaidrojies, ka attiecībā uz pieteicēju ir izdots labvēlīgs administratīvais akts, apgabaltiesai pēc pieteikuma precizējumiem (*lietas 2.sēj. 66.–71.lp.*) bija iespējams izskatīt tikai vienu pieteicējas pieteikto prasījumu, proti, par Latvijas Zinātnes padomes pieļautiem būtiskiem procesuāliem pārkāpumiem (atbilstoši pieteikuma precizējumos norādītajam – samērīguma principa pārkāpums un tiesību normu saprātīgas piemērošanas principa pārkāpums, kas pieteikuma precizējumos tika skaidrots un pamatots ar noteiktiem tiesiskiem un faktiskiem apstākļiem).

Apgabaltiesa ir pieteikumu, kāds tas bija pēc precizēšanas, pilnībā izskatījusi un vienīgo prasījumu izspriedusi, sprieduma rezolutīvajā daļā konstatējot iestādes pieļautu procesuālo pārkāpumu. Šo vienīgo sprieduma daļu pieteicēja nav pārsūdzējusi.

Tas, ka tiesa, izspriežot lietu, nav vērsusies ar pieteikumu Satversmes tiesā, varētu būt pamats pārsūdzēt spriedumu, ja šāda nevēršanās varētu būt novedusi pie nepareiza rezultāta. Tā kā kasācijas sūdzībā netiek apšaubīts lietas izskatīšanas rezultāts – spriedums nekādā tā daļā – šāda argumenta izvirzīšana par procesuāla lūguma nepieņemšanu vai noraidīšanu pats par sevi nav pieļaujams.

Tātad kasācijas sūdzība neatbilst Administratīvā procesa likuma 328.panta pirmās daļas 5. un 8.punktam. Tas ir pamats atteikties ierosināt kasācijas tiesvedību, pamatojoties uz 338.¹panta pirmo daļu, jo sūdzība neatbilst 328.panta prasībām.

[4] Turklāt no lietas materiāliem redzams, ka pieteicēja pirmās instances tiesā, lūdzot atzīt par prettiesisku iestādes atteikumu izdot labvēlīgu administratīvo aktu, šāda sprieduma nepieciešamību pamatoja vienīgi ar to, ka viņai nodarīts nemantisks kaitējums un zaudējumi. Administratīvā tiesa attiecīgi izsprieda šo prasījumu tieši ar mērķi – novērtēt iestādes izdotā atteikuma tiesiskumu, kas varētu būt pamats pieteicējai prasīt kaitējuma atlīdzinājumu (sk. *rajona tiesas sprieduma 7.2., 10.punktu*). Šis prasījums tika apmierināts. Gan Administratīvās rajona tiesas spriedums, gan tā motivācija eventuāli var kalpot par pamatu kaitējuma atlīdzināšanai, kas bija vienīgais šāda prasījuma pieteikšanas mērķis. Pieteicēja spriedumu šajā daļā nepārsūdzēja.

Kad apgabaltiesa, izskatot prasījumu par procesuālā pārkāpuma konstatēšanu, būtībā atkal pievērsās jautājumiem par iestādes atteikuma tiesiskumu un šo prasījumu ar citu argumentāciju arī apmierināja, arī šo spriedumu pieteicēja nav pārsūdzējusi.

Tas pietiekami skaidri norāda, ka pieteicējai nav iebildumu pret to, kā abas zemāko instanču tiesas ir izskatījušas prasījumu, kas saistās ar iestādes atteikuma tiesiskumu, un tiesas spriedumi par to ir stājušies spēkā.

Šādos apstākļos nav pieļaujams vienlaikus prasīt, lai administratīvā tiesa lietā turpina vērtēt tiesiskā regulējuma satversmību pašu par sevi.

Gan Administratīvā procesa likuma 104.panta otrajā daļā, gan Satversmes tiesas likuma 19.¹panta pirmās daļas 2.punktā ir noteikts, ka tiesa, kas izskata administratīvo lietu, vēršas Satversmes tiesā, ja uzskata, ka norma, ko iestāde ir piemērojusi vai kas administratīvajā tiesas procesā būtu jāpiemēro, neatbilst Satversmei.

Lietā vairs nav neviena izskatāma prasījuma un zemāku instanču tiesu spriedumi par visiem pieteicējas pieteiktajiem prasījumiem ir stājušies spēkā, tātad nepastāv prasījums, kura izskatīšanā būtu jāpiemēro tiesību normas. Tas liedz jautājumu par tiesību normu satversmību izskatīt administratīvajā lietā un liedz administratīvajai tiesai vērsties Satversmes tiesā. Administratīvā tiesa risina strīdus sakarā ar konkrētām tiesiskajām attiecībām, nevis kalpo kā pieteikuma iesniedzējs sakarā ar privātpersonas vispārīga rakstura iebildumiem pret tiesisko regulējumu.

Tas, ka Satversmes tiesa šādos apstākļos nesaskata pamatu ierosināt lietu, redzams arī no Satversmes tiesas 2024.gada 12.marta lēmuma par atteikšanos ierosināt lietu, pamatojoties uz Administratīvās apgabaltiesas pieteikumu šajā lietā (*lēmuma 6.punkts*).

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 338.¹panta pirmo daļu, senatoru kolēģija

nolēma

atteikt ierosināt kasācijas tiesvedību sakarā ar /Persona A/ kasācijas sūdzību par Administratīvās apgabaltiesas 2024.gada 1.oktobra spriedumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Senatore R. Vīduša

Senatore A. Kovaļevska

Senatore I. Meldere

